

Veiligheidsregio Twente	
Ingekomen post	
Registratienummer:	26000139
Kolom:	
Datum	12 MAART 2026
DB VRT	
AB VRT	
Kopie:	

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Het Districtelijk Veiligheidsoverleg Twente
Postbus 1400
7500 BK Enschede
Nederland

Datum 2 maart 2026
Betreft Reactie brief ontbrekende mogelijkheden in aanpak
misstanden in gesloten groepen

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal Straffen
en Beschermen
Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Onze referentie
7077671

Geachte burgemeesters van de 14 Twentse gemeenten,

Zomer 2025 heb ik uw brief ontvangen over misstanden in gesloten groepen, welke tevens was gericht aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Ik waardeer uw betrokkenheid en de moeite die u heeft genomen om uw zorgen kenbaar te maken. In uw brief wijst u erop dat het momenteel ontbreekt aan regie en wettelijke kaders om effectief op te treden tegen gesloten, sektarische, groepen. Om deze reden verzoekt u specifieke wetgeving tegen sektarisch misbruik. Daarnaast vraagt u om landelijke procesregie, mogelijk door middel van een meldpunt, om meldingen over sektes structureel op te volgen.

Allereerst excuses voor de vertraagde reactie op uw correspondentie. Ik heb uw verzoek in overweging genomen en er is daartoe de afgelopen periode onderzocht welke mogelijkheden er zijn met betrekking tot dit vraagstuk. Op ambtelijk niveau hebben hierover al enkele uitwisselingen plaatsgevonden. In deze formele reactie geef ik een samenvatting van de bevindingen met betrekking tot uw verzoeken. Ik geef hieronder een algemene reactie en ga achtereenvolgens in op de mogelijkheid van specifieke wetgeving met betrekking tot sektes, de strafbaarstelling van psychisch geweld, het Hulppunt Onder Controle en de knelpunten m.b.t. de regierol in de aanpak en mogelijkheden tot een samenwerking.

Reactie

Het ministerie van Justitie en Veiligheid is zich bewust van de uitdagingen waarmee gemeenten worden geconfronteerd, vooral in het licht van misstanden in gesloten groeperingen. Gemeenten hebben, door hun nabijheid en verantwoordelijkheden op het gebied van openbare orde en zorg, waardevolle kennis van lokale situaties. Signalen komen vaak als eerste bij hen binnen, meestal via de politie of andere samenwerkingspartners. Maatregelen die worden genomen, hebben directe gevolgen voor de lokale gemeenschap.

De complexe aard van deze problematiek, samen met de verdeeldheid van verantwoordelijkheden over verschillende (overheids)organisaties, bemoeilijkt effectieve reacties. Bovendien beschikken gemeenten niet altijd over de benodigde middelen en bevoegdheden om op te treden tegen criminele activiteiten binnen gesloten groeperingen. Daarom is het cruciaal om zo goed mogelijk samen te werken en gebruik te maken van kennis en ervaring van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV), zie laatste alinea.

Datum
2 maart 2026

Onze referentie
7077671

Specifieke wetgeving met betrekking tot sektes

In uw brief roept u op tot specifieke wetgeving die sektarisch misbruik effectief kan bestrijden. In de Nederlandse rechtsorde zijn de grondrechten van godsdienstvrijheid en vrijheid van vereniging fundamenteel verankerd, zowel in de Grondwet als in internationale verdragsnormen. Hierdoor is een algemeen verbod op dergelijke groeperingen vanuit juridisch gezichtspunt geen haalbare optie, tenzij zij zich schuldig maken aan (bewijsbare) strafbare feiten.

Het begrip 'sekte' is geen erkend juridisch begrip en is bovendien subjectief. Het is daarom niet mogelijk sektes ondubbelzinnig te identificeren en te reguleren. Dit belemmert het tot stand brengen van een juridisch verbod, aangezien het risico bestaat dat willekeur ontstaat en grondrechten worden geschonden. Een algemeen verbod op sektes kan immers resulteren in ongeoorloofde discriminatie van religieuze minderheden of afwijkende levensovertuigingen, hetgeen in strijd zou zijn met het fundamentele principe van gelijke behandeling en het pluralistische karakter van de Nederlandse samenleving. De kwetsbaarheid van minderheidsgroepen voor discriminatie is in dit verband van wezenlijk belang.

De Nederlandse overheid kan wel optreden wanneer religieuze groeperingen of leiders de grenzen van de wet overschrijden, bijvoorbeeld door zich schuldig te maken aan strafbare feiten zoals dwang, misleiding, lichamelijk, psychisch en/of seksueel geweld of financieel misbruik. In dergelijke gevallen biedt het strafrecht de mogelijkheid om op te treden en slachtoffers te beschermen. De beoogde afzonderlijke strafbaarstelling van psychisch geweld kan hier mogelijk ook aan bijdragen.

Naast strafrechtelijke mogelijkheden beschikt Nederland over een aanvullend wettelijk instrumentarium om verenigingen te verbieden en te ontbinden. Dit is geregeld in artikel 2:20 van het Burgerlijk Wetboek en kan worden ingezet op verzoek van het Openbaar Ministerie. Vanwege de zware consequenties voor de betrokken groepen en de mogelijke inperking van grondrechten vereist deze procedure een zorgvuldige toetsing. De rechter dient te beoordelen of het doel of de werkzaamheid van de vereniging daadwerkelijk in strijd is met de openbare orde.

Zelfstandige strafbaarstelling van psychisch geweld

In uw brief geeft u aan dat u de aangekondigde stappen richting een afzonderlijke strafbaarstelling van psychisch geweld verwelkomt en daarbij onderstreept u het belang van voortvarend optreden. Momenteel is het wetsvoorstel dat strekt tot afzonderlijke strafbaarstelling van psychisch geweld in voorbereiding. Op 10 juli 2025 zijn de contouren hiervan naar de Tweede Kamer gestuurd. Het is de bedoeling dat het wetsvoorstel in de zomer van 2026 via internet in consultatie wordt gebracht. Wij nodigen u uit tijdens deze internetconsultatie kennis te nemen van het wetsvoorstel en uw ideeën hierover kenbaar te maken.

Datum
2 maart 2026

Onze referentie
7077671

Meldpunt en Hulppunt Onder Controle

U uit in uw brief ook de wens voor een herkenbaar meldpunt met mandaat voor opvolging en procesregie om meldingen m.b.t. misstanden in gesloten groeperingen structureel op te volgen. Allereerst vind ik het van belang te benadrukken dat de politie de instantie blijft waar meldingen en aangiftes van strafbare feiten gedaan moeten worden, omdat de politie de bevoegdheid en expertise heeft om deze zaken effectief te behandelen. Slachtoffers van misstanden in gesloten groeperingen die niet naar de politie durven of willen, kunnen zich ook wenden tot Meld Misdaad Anoniem (M.). M. biedt een veilige, vertrouwelijke manier om informatie te delen zonder dat de identiteit van de melder bekend wordt, en zorgt ervoor dat de informatie op anonieme wijze bij de politie en andere opsporingsinstanties terechtkomt.

Het kabinet heeft er bewust voor gekozen om geen nieuw specialistisch *meldpunt* op te richten na het opheffen van het meldpunt Sektesignaal in 2020. De reden hiervoor is dat een dergelijke aparte organisatie niet voldoende omvang heeft om effectief te functioneren. Daarbij kunnen bestaande samenwerkingsstructuren niet worden benut, wat de efficiëntie in de weg staat. Het creëren van een nieuw meldpunt zou bovendien leiden tot verdere versnippering, wat niet wenselijk is. Het kabinet heeft wel onderkend dat er beter ingespeeld kan worden op de behoeften van slachtoffers en hun naasten die te maken hebben met misstanden in gesloten groepen. Om die reden is in juli 2025 in het kader van een pilot met financiering van het ministerie van Justitie en Veiligheid het Hulppunt Onder Controle (HOC) geopend door expertise- en behandelcentrum Fier. Hiermee is er één herkenbaar punt voor hulp en doorverwijzing aan slachtoffers van onveiligheid en dwingende controle in (gesloten) groeperingen.

Het hulppunt bestaat uit een digitale omgeving met informatie en een chat waar slachtoffers en naasten veilig, vertrouwelijk en kosteloos kunnen chatten met Fier om informatie, advies en professionele hulp te ontvangen. Gezien het perspectief van hulpverlening is het niet aan het hulppunt om een rol in te nemen in het handhaven van de rechtsorde of het bestrijden van criminele activiteiten. Het hulppunt richt zich wel actief op het ontwikkelen van expertise op het gebied van onveiligheid en dwingende controle in (gesloten) groeperingen, met als doel een landelijke kennisfunctie te creëren. Er wordt ook gekeken naar hoe het HOC, vanuit diens kennispositie, kan bijdragen aan kennisdeling met relevante partijen, bijvoorbeeld door het organiseren van voorlichtingssessies voor professionals, waar ook gemeenteambtenaren gebruik van kunnen maken. Daarnaast worden momenteel de juridische mogelijkheden onderzocht om (strafbare) trends en ontwikkelingen die het hulppunt signaleert te delen met de verschillende partijen binnen het zorg- en veiligheidsdomein.

Knelpunten regierol en mogelijkheden tot samenwerking

In uw brief en in de daaropvolgende gesprekken op ambtelijk niveau zijn de knelpunten ten aanzien van de regierol naar voren gebracht. Gemeenten ontvangen vaak signalen via het veiligheidsdomein die kunnen wijzen op mogelijke strafbare feiten. Het blijkt echter complex om alle benodigde zorg- en veiligheidspartners te betrekken, deze signalen te combineren met signalen die mogelijk bij andere organisaties binnengekomen zijn en verder uit te lopen, en

Datum
2 maart 2026

Onze referentie
7077671

informatie over het netwerk uit te wisselen. Dit wordt bovendien bemoeilijkt doordat dergelijke netwerken meestal verspreid zijn over meerdere gemeenten en regio's. Vergelijkbare knelpunten zijn in meer of mindere mate ook gesignaleerd bij de aanpak van (criminele) uitbuiting van minderjarigen binnen familienetwerken. Ook familienetwerken kenmerken zich door een gesloten systeem, waardoor zij niet of nauwelijks toegankelijk zijn voor buitenstaanders, waaronder professionals in de zorg- en veiligheidsketen.

Het CCV dat door het ministerie van Justitie en Veiligheid gefaciliteerd wordt, heeft de afgelopen 10 jaar veel kennis en ervaring opgedaan over en een werkwijze ontwikkeld om (problematiek binnen) gesloten netwerken in kaart te brengen en ondersteunt ketenpartners bij het vormgeven van de regierol. Daarbij kan tevens worden aangesloten op bestaande (regionale) structuren, waaronder zorg- en veiligheidshuizen ten behoeve van de zorg voor slachtoffers en Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC's) waar de problematiek binnen gesloten netwerken de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit raakt. Deze overlegstructuren hebben met de inwerkingtreding van de Wet gegevensdeling door samenwerkingsverbanden (Wgs) op 1 januari 2025 de mogelijkheid om informatie uit te wisselen tussen de deelnemende partners en tussen regio's. Ik adviseer u gebruik te maken van de kennis en ervaring van het CCV.

Hoogachtend,

De minister van Justitie en Veiligheid,

D.M. van Weel